

אי שש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כה חשון תשע"ג: הדלקת נרות: ירושלים 08: 4: תל-אביב: 22: 4: חיפה: 12: 4: מוצאי שבת: ירושלים: 21: 5: תל-אביב: 22: 5: חיפה: 20: 5: ר"ת: 5: 59

פרשת חיי שרה

ניחום אבלים

לא רק לנחם...

בניחום אבלים אצל גדולי ישראל היה הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל יושב לנחם בדרך כלל במשך חמש או שבע דקות, ואילו בניחום אבלים של אנשים פשוטים, היה יושב זמן רב יותר, ולעתים אף ארבעים דקות תמימות.

כאשר נשאל פעם על כך, השיב: אצל משפחות פשוטות, צריכים לא רק לנחם אלא גם לחזק ולעודד, ובשביל לחזק משפחה, נדרש יותר מכמה דקות מועטות.

חיכו ממתקים - כז

"השי"ת ימלא חסדונכם"

אברך ת"ח נפטר בדמי ימיו בעיצומה של פריחתו הרוחנית, הזדרז הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל להתקשר להוריו שהתגוררו בחו"ל לנחמם מיד עם שמעו את הבשורה הקשה.

לאחר כמה ימים כששמע כי עדיין השבר גדול, וההורים שבורים ומדוכאים עד נפש, התקשר אליהם פעם נוספת. תחילה ביקש לשוחח עם האב ולאחר מכן שוחח גם עם האם, וכה היו דבריו:

"**אמא**, מאד קשה לנחם, מאוד קשה... אבל אני בטוח שה' ישלם! בהרבה נחת מצאצאים אחרים... צריך להתחזק בה', צדיק יבחן ה', הקב"ה מנסה את הצדיקים על ידי יסורים, יסורים של אהבה... כמו שהרופא מרפא שזה גם כואב... "את אשר יאהב ה' יוכיח"... חייבים להתחזק!" וסיים בנוסח הברכה "המקום ינחם אתכם"... ושוב הדגיש "אני בטוח שהשי"ת ימלא את החסרוך!"

יחיד ודורו

מצוה לנחם את האבל ולהפיג צערו

בדברי נחמה ועידוד!

נלמד מהפסוק: "ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלוקים את יצחק בנו" (פרק כה-יא)

ואמרו חז"ל: ויברך אלוקים את יצחק - מכאן שהקב"ה ניחם אבלים, אף אתה נחם אבלים. ופירש רש"י: ויברך - ניחמו על אביו וברכו ברכת אבלים" (סוטה יד.). כיוצא בזה אמרו חז"ל: אמר רב שמואל בר נחמן: אף [הקב"ה] מראה פנים [=מנחם] לאבל, הדא הוא דכתיב (בראשית לה-ט) וירא אל יעקב עוד בבואו מפדן ארם ויברך אותו" מה ברכה ברכו? רבי יונתן אמר ברכת אבלים (בראשית רבה ח-טו)

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל היה אומר שעיקר הנחמה על הנפטר זה בצידוק הדין. צידוק הדין הוא לידע שהדין דין אמת והוא מגיע, והבורא ברוך הוא ברחמיו, יודע שזו הטובה לאדם וכך מתפייס האדם שמבין שאם הקב"ה יודע שזו טובה עבורו, הרי זה טוב.

וכבר מובא כן בערוך השולחן (יו"ד סי' שע"ו סעיף א) שכתב: "ויראה לי הטעם דענין ניחום אבלים הוא להצדיק דינו של הקב"ה כמו שאמר איוב "ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך", ולנחמו מעצבונו, לכן מחוייב האבל מקודם להצדיק דינו". (עפ"י חיכו ממתקים-כח).

לדעת הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל, מכיון שניחום אבלים הוא חסד שעושים עם האבל, וכלל הוא שכשבאים להטיב לזולת, יש לחשוב אך ורק על טובתו של חברו ולא על נוחיותו הוא, לכן צריך לחשוב באילו שעות לבוא. רבים באים לנחם בשעת תפלת מנחה ומעריב, כשיש ציבור גדול נכנס ויוצא, ובכך יוצאים יד"ח, וכל שאר שעות היום האבל יושב בדד שקוע באבלותו. כך גם בשמחות באים לשמח בזמן הנוח למשמחים, מבלי להתחשב בבעל השמחה, אימתי הוא הזמן הרצוי מבחינתו.

רגיל היה רבי מרדכי לנחם אבלים בדברי הגמרא (פסחים נד:) "שבעה דברים מכוסים מבני אדם, ואלו הם: יום המיתה ויום הנחמה... יום הנחמה של כל אדם, מתי יתנחם מדאגתו"... ובה פירש את נוסח האמירה המקובל "המקום ינחם אתכם" רק הקב"ה שלו נגלה זמן הנחמה הוא היכול לנחם את האבלים (עפ"י יחיד ודורו)

**לשמור על כבוד הזולת
באשר הוא !**

נלמד מהפסוק: "ותמהר ותעד כדה אל השוקת ותרץ עוד אל הבאר לטאוב"... (פרק כד-כ)

וכתב השל"ה הק': ראה והתבונן בחכמת המוסר שהיה לרבקה לנהוג כבוד הבריות, כי מתחילה שמה אליעזר ונשארו מים בכדה, ולא ידעה רבקה מה לעשות: אם תתן המים הנותרים לגמלים, יראה כאילו משוה הבהמה לאדם, להשקותם מכלי אחד. ואם תשפוך המים הנותרים לחוץ, הוא גם כן העדר כבוד להיות יתרת מים נידונין כשופכין. לכן התחכמה לרוץ, ומכח הריצה עשתה כאילו נפל הכד מאליו ונשפך, ואז מלאה אותו מים. ובזה נשאר אליעזר בכבודו. (תוכחת מוסר).

עד כמה חייב אדם לשמור על כבודו של הזולת מביא הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל (בספרו **לב אליהו**) ראה מההלכה שכל מת מצוה שאין לו קרובים, הכל חייבים לטפל בקבורתו. וכל כך למה? משום שהנשמה מרגישה בבזיון, שכן הגוף מוטל בבזיון בשדה ואין מי שיטפל בו. לפיכך כדי להצילו מבזיון חייבים הכל לטפל בקבורתו, ואפילו כהן גדול ונזיר שאסור להם להטמא, בכל זאת נטמאים הם למת מצוה, ואפילו ההולכים לקיים מצוות כמו שחיטת הפסח או למול את הבן, מצוות אשר העובר עליהן חייב כרת, אעפ"כ נדחים הם לצורך טיפול בקבורתו של מת מצוה. עד כדי כך הקפידה התורה על כבודו של מת.

מעתה נלמד ק"ו בעצמינו: אם כך הקפידה התורה על כבודו של המת שהגוף עצמו כבר אינו מרגיש בבזיונו כי אם רק הנשמה שכבר נפרדה ממנו, על אחת כמה וכמה מחוייבים אנו לשמור על כבוד גופו של אדם חי ולמנוע בזיון מאדם שהגוף והנשמה שבו מרגישים את הבזיון. וביותר חמור הדבר כאשר הבזיון הוא בפני רבים רח"ל.

עלינו לדעת - כותב הגר"י ניימן זצ"ל (בספרו **דרכי מוסר**) - כי אי הזהירות בכבוד חברו, באה מחוסר אמונה בה, כי כל מי שהוא מאמין באמונה שלימה שהקב"ה ברא את העולם, והאדם הוא בחיר הבריאה ונברא בצלם אלוקים, איך לא יכבד אותו. כמו שאומרים חז"ל "חביב אדם שנברא בצלם אלוקים" ומכל שכן ישראל "חביבין ישראל שנקראים בנים למקום". איך לא יכבד את בן המלך, ואם לא נוהגים כבוד זה בזה הוא פוגע במלך.

בזה מבאר הגר"י ניימן את הפסוק "ואהבת לרעך כמוך אני ה'" אשר לכאורה תיבות "אני ה'" מיותרות? אלא לפי המתבאר אפשר לומר שהקב"ה אמר "ואהבת לרעך" מפני שברעך יש את ה', מפני שיש בכל אדם צלם אלוקים, וכשאתה אוהב את רעך נמצא שאוהב אתה את הקב"ה. ובזה מובן מה שאומרים חז"ל: "הסוטר לועו של חברו כאילו סתר לועו של מעלה".

רגישות לכבוד הזולת

סיפר הגר"י כהנמן זצ"ל: פעם שהיתי עם הגאון מטשיבין - רבי דב בעריש ויידנפלד זצ"ל במעונות המרפא במאריבנד. באותו מקום היה יהודי מסכן שהיה מטריד את הרבנים בשאלות והערות סרק והיה קשה להפטר ממנו. באחד הימים ראיתי איך שאותו יהודי נגש לרב מטשיבין והחל להטרידו בדיבוריו. לא יכלתי להסיר עיני מהם בראותי באיזו אצילות דיבר עמו הגאון ובאיזו סבלנות והקשבה מופלאים.

ופעם קיבלה בתו של הרב מטשיבין מכתב מאביה, והיה זה לאחר נישואיה בו הוא מבקש ממנה כי תסכים שנערה מטשיבין תערוך פגישה עם חתנה המיועד בביתה, ומאחר והנערה היא בת למשפחה עניה ובוודאי לבושה בבגדים פשוטים, לכן הוא מבקש שבזמן האירוח תלבש גם היא בגדים פשוטים בכדי שלא לביישה...

באחד מימי חוה"מ סוכות כשבית הרב מטשיבין המה ממבקרים. עלה נושא הלכתי בהלכות "ברכת כהנים" ואחד מתלמידי החכמים הביא ראה לנידון מדברי הנודע ביהודה. הוא ציטט בצורה לא נכונה ושלא כהלכה את דברי הנודע ביהודה. הרב מטשיבין העיר לו בעדינות שכמדומה לו אין אלו דבריו המדוייקים של הנודע ביהודה. אך הלה עמד בתוקף על שלו.

הרב התלבט: מצד אחד עלולים השומעים ללמוד מדבריו המוטעים, אך מאידך לא אבה לביישו. הוא ביקש מאחד הנוכחים להביא את הספר מהארון והחל לקרוא, אך מיד פנה לאותו אדם שעמד על שלו וביקש ממנו "טובה": מכיוון שקשה עליו עתה הקריאה מבקשו שיקרא הוא בעצמו...

שר התורה

לשמור על כבוד הזולת, כיצד?

רגישותו של הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל לכבודו של הזולת, קטן כגדול. היה לשם דבר. אף פיקחותו הגדולה עמדה לסייע לו בענין זה. התושיה המופלאה שלו באה לידי ביטוי גם בכל פעם שהיה צורך לחלץ מאן דהוא ממבוכה.

פעם אירע שליווה בחור לפסיכיאטר. והנה בחדר ההמתנה הוא פוגש יהודי מוכר שהחל לנוע בחוסר נוחות מכך ש"נתפס" במקום כזה... לא חלפה שניה ורבי אברהם כבר רץ לעבר היהודי כשדמעתו על לחיו ומבקש בתחנונים: "אנא ממך, אל תגלה לאיש שפגשת אותי כאן..."

פעם עלה אליו יהודי שניהל מסגרת לימוד לילדים וביקש ממנו שיכתוב עבורו חידון לילדים. הסכים רבי אברהם בחפץ לב וערך לו שאלון ובו חידות מענינות ומאתגרות. בעודו יוצא שמח וטוב לב, רץ אחריו רבי אברהם וביקש ממנו את הדף משום שברצונו לכתוב שאלות אחרות. השאלות החדשות היו פשוטות וקלות.

תמה היהודי: מדוע החלפתם את החידות המרתקות בשאלות כה פשוטות? "ראה נא" - השיב רבי אברהם - "מה יקרה אם ילד יבוא עם השאלה לאביו ואביו לא יידע לענות? עדיף שאלות כאלה..."

בסיימה של אחת החופות בה סידר קידושין, הועמדה לרשותו מונית על ידי בעל השמחה. אולם לפתע הבחין באוטובוס, ויתר רבי אברהם על המונית ורץ לאוטובוס. מקום אחד נשאר לו שם ליד יהודי לוקה בנפשו שישב עם צורותיו והודיע לו כי יש לו עבורו רק חצי מקום... "זה בסדר, לי מספיק רבע מקום" - הרגיע אותו ראש הישיבה הדגול.

אברכים נרעשים שראו זאת התחננו לפניו שיחליף עמם מקום. אך הוא הכריז: גם עבור מליון דולר לא אשנה את מקומי...

לאורך כל הדרך הוא סבל מפטופטי הסרק של אותו מסכן. ומשהחל הלה לדבר שלא כדת, אמר לו רבי אברהם: "אני עייף ויתכן שארדם, תעיר אותו אם אפסיד משהו חשוב..."

בסיימה של הנסיעה חיבק את שותפו לדרך ואמר לו בנעימות מיוחדת: "כל כך נהנתי לשבת לידך..."

חסד של אמת

"הרי יש כאן חסד של אמת..."

בביתו של הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל התקיים מנין לתפלות שחרית מנחה וערבית. פעם נכנס יהודי מגושם, לבוש בבגדי עבודה ולראשו כובע מצחיה לביתו של הרב פראנק קודם תפלת ערבית והכריז בסגנון שהביע זלזול וגסות רוח, כי אמו מתה וכי הוא רוצה להתפלל לפני העמוד... הנוכחים נדהמו למראהו ולמשמע בקשתו, שכן היה נראה בעליל כי האיש קל בתורה ומצוות. הם היפנו אותו לרב צבי פסח פראנק בנימוק שהוא הקובע מי יגש לעמוד.

הביט עליו הרב פרנק והורה לאפשר לו להיות שליח ציבור... אחרי התפלה ביקש האיש רשות להתפלל לפני העמוד גם בימים הבאים וגם לכך קיבל את הסכמת הרב. הביעו מקורבי הרב פראנק את פליאתם: היתכן לתת לאדם כזה להיות כאן שליח ציבור?! הסביר להם הרב: הרי יש כאן חסד של אמת שיאמר הבן קדיש על אמו, ומסתבר שבמקומות אחרים לא יתנו לאדם כמוהו לגשת לפני העמוד על כן זכותינו וחובתנו לאפשר לו לקיים כאן את מצוותו.

אחרי כשלושה שבועות של תפלה לפני העמוד ואמירת קדיש הופיע הלה יום אחד בבגדים נאים ומסודרים, ניגש להרב פראנק בכובד ראש ואמר לו בנימוס ויראת כבוד: ניצחתני, רבי נצחתני!! מפי השמועה

מצוה לגמול חסד עם המתים ולטפל בצרכי

קבורתם!

נלמד מהפסוק: "ואקברה מתי מלפני" (פרק כד-ד) ומהפסוק: "לכל באי שער עירו" (שם, י)

וכתב רש"י: שכולן בטלו ממלאכתן ובאו לגמול חסד לשרה. ועל הפסוק להלן: "ואחרי כן קבר אברהם את שרה אתו" אמרו חז"ל: "הדא הוא דכתיב: 'וודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד': (משלי כא-כא). 'צדקה' - זה אברהם שנאמר 'ושמרו דרך ה' לעשות צדקה'. 'חסד' = שגמל חסד לשרה. (מד"ר בראשית כח-ג)

בספר "דרכי חיים" מובאים דבריו המאלפים של הגאון רבי חיים סופר זצ"ל מרבני הונגריה, בהם באה לידי ביטוי תשוקתו העזה לגמול חסד של אמת כפי שכתב בהקדמת ספרו "קול סופר" על המשניות. וכה כתב:

"ואזכיר אשר העיר רוחי מלפנים, רבות בשנים שנתתי לבי מאמר חז"ל "איזהו חסד של אמת? זה חסד שעושים עם המתים". וניסיתי בעצמי שלא אוכל להיות מן הפוקדים פקידת כל אדם בעת הפרד הנשמה מהגוף, וביותר מן המתעסקים בטהרת הגוף כאשר אדם לקבר יובל, כי טבעי רך וחלוש... ותמיד נכספה נפשי לעשות חסד עם המתים".

"עז שעלה במחשבתי שאוכל לעשות חסד עם המתים המה נפשות עזובות ונטושות ועשוקות אנשי צבא המלך או היושבים בבית אסורים או המושכבים בבתי חולאים רח"ל. אשר לרוב יצאו נשמתם בעת בוא יום פקודתם בלי אנשים העומדים לקרוא שמע ישראל בעת צאת נפשם ונשמתם, שלא יצאו יחידי מעמק עכור לעולם בהיר".

"קיבלתי עלי שכל יום ויום באשמורת הבוקר אחר שאברך "ברוך המחזיר נשמות לפגרים מתים", אלמד משניות בעומק העיון וגם אגיד "קדיש דרבנן" בכל יום כאשר אתפלל בעשרה, ולימודי יהיה באימה לכבוד המתים, בכובע על ראשי ומלושב בבגד עליון, לקיים דע לפני מי אתה עומד, נשמות קדושות זרע עמים בני אברהם יצחק ויעקב".

בכיה ומספד על המת

"מי שלא בכה עריך לגרשו מהישיבה.."

כאשר היה הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל בחו"ל והוא במלא כוחותיו, היה דורש לפעמים כשלוש או ארבע שעות רצופות. והיו נוהרים מכל מקום לשמוע דבריו.

פעם הזמינוהו לקובנא להספיד שלושה מרועי ישראל שנפטרו באותה תקופה. הוא התחיל בהספדו בשאלה מדוע כשמזכירים חז"ל פטירתו של חכם אומרים "נח נפשיה"!!

וביאר זאת רבי אליהו עפ"י מה שאמרו חז"ל (במדרש ב"ר פ"ט): מפני מה נגזרה מיתה על הצדיקים? אלא כל זמן שהצדיקים חיים הם נלחמים עם יצרן, וכיון שהם מתים הם נחים. וכתוב בפסוק (איוב ג) "ושם ינחו יגיעי כח", דיינו מה שיגענו. עכ"ד המדרש.

על נקודה זאת דרש רבי אליהו לופיאן כשלוש שעות לבאר עפ"י גודל העבודה הקשה והיגיעה העצומה המוטלת על האדם ועל חיובו להלחם עם יצרן הרע, עד כדי כך שכדאי להם לצדיקים שימותו משום "ושם ינחו יגיעי כח"...

אחרי שחזר הסבא מסלבודקה, שהיה נוכח בהספד, לסלבודקה, פנה אל אחד הבחורים ממלויו ושאל אותו האם בכה בשמיעת ההספד? שתק הלה. אמר לו רבי נתן צבי: "מי שלא בכה בהספד זה, צריכים לגרשו מהישיבה"!!

לב אליהו

מצוה לבכות על אדם כשר שמת, ולהספידו

כראוי!

נלמד מהפסוק: "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה" (פרק כג-ב)

וכתב רבי אלעזר אזכרי זצ"ל (בספר חרדים פ"ד): מצוה לספוד על אדם כשר שמת שנאמר "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה". וזה בכלל גמילות חסדים. ואמרו המתעצל בהספדו על אדם כשר ראוי לקבורו בחייו. והביאו ראיה מן המקרא, והרעב שהיה בימי דוד שלוש שנים, שהיה לסיבת עוון שלא הספידו לשאול כהלכה. וכן מצוה לבכות על אדם כשר, כמו שנאמר: "ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'". וכתוב "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה".

לדעת הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, מטרת ההספד היא לעורר את העם ולהזכירם שאין פטירת האדם, במיוחד אם תלמיד חכם הוא, צרה פרטית שאירעה במקרה, אלא צרה שבאה להעניש את הכלל.

הנה דברים שכתב (בספרו יערות דבש): עיקר חיוב ההספד לשתף עצמו בצרה ולומר אף גם בשלי נהייתה הצרה הזאת, כי כל ישראל נפש אחת ובפרט באבדן תלמיד חכם. ולכן כאשר מצאו השבטים את המציאה באמתחתם נאמר עליהם "ויחרדו". אנו שאבדנו ת"ח על אחת כמה וכמה.

ובעונותינו הרבים, כאשר יקרה לאחד שבר ל"ע, יאמרו אחרים מה לנו ולצרה הזאת, ואינם יודעים שכל ישראל נפש אחד, וגם לפעמים יתלו הדבר במקרה שקרה מחמת צער וזקנה וכדומה. ואינם שמים על לב לומר מאיתנו יתעלה הוא והכל בהשגחה פרטית לשלם לאיש כדרכו.

וזה שאמרו השבטים כאשר מצאו מציאה ע"י שאחד פתח שקו ומצא בו כספו, ואף שזה מקרה שכיח מטרדת המוכר תבואה בארץ מצרים לכל הארץ שבאו לשבור אוכל, זה יוצא וזה נכנס. אם כן בקלות יכול ליפול טעות שיתן הכסף באמתחתו, מכל מקום תלו זאת בעונש ואצבע אלוקים ואמרו "מה זאת עשה אלוקים לנו".

מכל שכן שיש לתלות אבדן תלמיד חכם בהשגחת השי"ת לעונש ולא במקרה. וכמו אצל השבטים, אחד הריק שקו ומצא, אבל שאר האחרים לא הריקו, ורק אחד שהגיעו לביתם ראו את צרות כספם, ומכל מקום חרדו כולם ואמרו "מה זאת עשה אלוקים לנו". ולא התברכו בלבבם לומר שלום יהיה לנו והוא לבדו ילכד. כל שכן שאין לפרוש מאבידת ת"ח ולומר שלום יהיה לנו, כי זה נוגע לכל אדם וכל בית ישראל יבכו את השריפה, כי ת"ח שמת הכל קרוביו והכל חייבים באבלו ובהספדו.

זמי בעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

המתרים העלום

מרשה לעצמו 'לשרוף' את יחסיו עם הטייקון על סמך מילה מיותרת, היה אסור לו לעולל זאת למכר המשותף - עורך הדין שהפגיש ביניהם. הוא הרי כל כך הזהיר אותו לא להזכיר את המילה כסף!

* * *

לא הרבה זמן מאותו סיור והרב שטרן מקבל שיחת טלפון נרגשת. גבאי בית הכנסת בשכונת 'נוה יעקב' הירושלמית, לא מפסיק להודות לו על עזרתו הרבה!

מה קרה?! מסתבר שתושבי השכונה שיוועו להקמת 'בית כנסת', אך בלא אגורה שחוקה לא יכלו אפילו להתחיל. כאשר נועצו עם הרב שטרן יעץ להם כהשתדלות ראשונית לפרסם מודעה ב"ג'רוסלם פוסט" שדרוש מנציח לבית כנסת בירושלים... הרב שטרן עצמו ניסח להם את המודעה.

כעבור שבוע התקשר אליהם עשיר שהגיע לסיור בשכונה ועל אתו החליט לתרום את כל המבנה!

בשמחתו כי רבה התקשר הגבאי הראשי להרב שטרן להודות לו על עצתו שהוכיחה את עצמה. הרב שטרן שמח לשמוע את החדשות הטובות ושאל בדרך אגב לשמו של העשיר.

כאשר שמע את השם כמעט התעלף: היה זה אותו טייקון עמו סייר במוסדותיו!

מסתבר שמיד לאחר הסיור המקיף התעורר ליבו של הטייקון לסייע לזולת, אך מכיוון שהרב שטרן לא דיבר אתו על כסף חיפש אפיק אחר לנתב את רגשות הנתניה הסוערים שהתפרצו ופעמו בקרבו.

כאשר פתח באותו לילה את העיתון, הבחין במודעה ו"נדלק". הוא התקשר מיידית למספר הטלפון שפורסם שם ועד מהרה מצא את עצמו מסייר בשכונת 'נוה יעקב'...

* * *

האמת ניתנת להיאמר שבשנייה הראשונה נחמץ ליבו של הרב שטרן לשמוע שהפסיד תורם גדול למוסדות אך מיד "תפס את עצמו" והודה להשם יתברך שגלגל דרכו את הזכות של בנן בית כנסת בירושלים עיר הקודש.

ככל שהתבונן בדבר, הלכה השמחה וגאתה בליבו - בעודו משתדל לנפץ ממנו והלאה את רגשות "הפספוס" שניסה להשחיל יצר הרע בליבו.

מפלאות ההשגחה סיבבו שגבאי בית הכנסת התקשר להודות למטיבו על "העצה טובה" של פרסום מודעה בג'רוסלם פוסט, כאשר אינו מעלה על הדעת שלמודעה הצטרפה עבודה סיוזיפית של כמעט יום שלם...

עורך הדין ל.ש. זיהה על הצג את שיחתו הנכנסת של הרב שמואל יצחק שטרן ותיכף השיב. מכרו ביקש ממנו לקשר בינו לפלוני. "פלוני" הינו טייקון גדול, ומכיוון שהרב שטרן ניצב בראש שלוש מוסדות ציבוריים הייתה מטרת בקשתו מובנת מאליה...

"צר לי לאכזב אותך" השיב העו"ד "אבל דע לך שהעשיר הזה שונא - אבל שונא - שמדברים אתו על כסף!..."

בעודו מכחכח בגרונו הוסיף העו"ד אזהרה: "אם תדבר אתו על כסף לא תקבל ממנו גרוש לעולם. איך אומרים? הזכרת כסף 'שרפתי את עצמך. ומלבד זאת 'שרפתי גם אותי אצלו..."

"OK" נעתר הרב שטרן והמתין שהמכר המשותף יצור את הקשר.

* * *

הפגישה בין איש הציבור לטייקון לא נקבעה במשרד של אחד מהם, וגם לא בלובי של מלון מפואר. שכן מה מתאים יותר מאשר לקיים את פגישה רגלית תוך כדי סיור במוסדות השונים?

לפי מידת התעניינותו של הטייקון, כנראה היה לו לב רחב מאוד. כמעט יום שלם מסדר יומו הקדיש לסיור המדובר שהתחיל בשכונת מאה שערים הירושלמית ('בית לפליטות' שמתנהל ביידיש) המשך לשכונת הצפון בעיר ('קרית בנות' שמתנהל בעברית) והסתיים בפרבר הירושלמי 'קרית יערים - טלו סטון' ('בית החלמה ליולדות' שמתנהל בבלייל שפות בינלאומיות...)

זה שהרב שטרן לא התעייף מהסיור המקיף, ניחא. אבל איך הטייקון לא התעייף? שאלה טובה. הוא לא חדל מלהתעניין בכל פרט. עמד על ההבדלים שבין 'בית לפליטות' ו'קרית בנות' ועל המייחד של המוסד המדהים 'בית החלמה ליולדות' שתורם לשלוות נפשן של אלפי אימהות בישראל!

* * *

נאמן להבטחתו לא הזכיר הרב שטרן מילה על כסף, למרות שאחזקת שלושת המוסדות בולעים כסף, והרבה. אבל מילה זו מילה.

בערבו של יום פלט הטייקון "אוקיי, מה אתה רוצה ממני?"

שני קולות מנוגדים התרוצצו בקרבו של הרב שטרן. האחד זעק: עכשיו זה הזמן! נצל את ההזדמנות! הרי "הוא התחיל!" והקול השני טען בנחרצות: מילה זו מילה. התחייבת לא לדבר על כסף. נקודה. הוא רוצה לתרום! שיתרום לבד!

"רציני שיהודי כמוך יתרשם מהפעילות" נימק הרב שטרן בסתמיות. הטייקון המשיך "אתה בטוח שאתה לא רוצה ממני כלום?" שוב התעוררו שני הקולות, אך גם אם היה הרב שטרן